

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vln. □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 22.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1911.

Letnik IV.

V. občni zbor Zveze Orlov

3. decembra 1911.

Dne 3. decembra t. l. se je vršil v Ljubljani občni zbor Zveze Orlov. Na tem mestu poročamo natančno o poročilih, ki so se podala, o sklepih, ki so se storili, o govoru presv. g. knezoškofa dr. A. B. Jegliča, zlasti pa o naši statistiki, ki natančno kaže, kako smo močni in kako smo napredovali, vse podrobnosti pa, ki bi jih bilo še omeniti, je itak že objavil »Slovenec«. Občni zbor je vodil naš predsednik dr. L. Pogačnik, cerkveni govor je imel naš dr. Krek, ki je fantje navdušil, kakor zna le on, govorili so na občnem zboru razun poročevalcev dr. Vrstovšek kot načelnik štajerske podzveze in jur. Puharič, ki je pozdravil občni zbor v imenu »Hrvatske Sokolske Zajednice« v Splitu. Udeležil se je zбора tudi poslanec Demšar. Najbolj pomenljive so bile besede, ki jih je naslovil na Orle presviti knezoškof dr. A. Jeglič, ki je občni zbor počastil s svojo navzočnostjo. Dejal je naš nadpastir sledeče:

NAGOVOR PRESVETLEGA GOSPODA KNEZOŠKOFA.

»Dragi Orki! Nisem prišel govorit dolgega govora, ampak vas samo pozdravit. Ko hodim po škofiji, slišim o Orlih mnogo dobrega in lepega. Prepiri po posameznih vaseh prenehavajo. Fantje, ki so člani orlovske organizacije, se med seboj ne prepirajo, ampak ljubijo. In to vpliva tudi na druge vaščane. In to prijateljstvo med ljudmi rodi povsod dobre sadove. Čast Vam, Orli, da ste k temu toliko pripomogli! Kjer so Orli, tam pojema sirovost, pijančevanje, pretep. To so najlepši sadovi izobraževalnega dela naših Orlov. Vsem nam pa je jasno, kako ogromnega pomena je to za naš narod.

Orlovska organizacija pa krepi v fantih voljo in močatost. Prihajati po trudapolnem dnevnem delu zvečer po celo uro daleč k telovadbi in predavanjem, to zahteva močno voljo.

Orli so prijatelji z duhovniki, jih ljubijo in zahajajo radi v njih družino. To mi je dokaz, da so orlovska srca plemenita in da

uvidijo veliki pomen, ki ga ima tesna zveza duhovnika z ljudstvom za naš slovenski narod. Iskreno me veseli zagotavljanje gospoda predsednika dr. Pogačnika, da ostane razmerje Orla do Cerkve tudi za vso bodočnost isto! (Živahno pritrjevanje.)

Stari možje se ne morejo vzdržati solz, ko gledajo, kako pristopajo Orli v kroju k mizi Gospodovi. Prejemanje svetih zakramentov je vir naše moči; pijmo mnogokrat iz tega vreca!

Res se zgodi, da včasih kdo odpade od naših organizacij! Nič zato! Ne gre se toliko za število, kot za moč dotičnih, ki so Orli! In tako bo Orel najlepša dika naše lepe slovenske domovine!»

Viharno ploskanje in vzklikanje, ki je temu pristrčnemu nagovoru sledilo, je pričalo o iskrenem razmerju Orlov do svojega nadpastirja. Slovenski Orel in naš preblagi knezoškof sta najbolj pristrčna prijatelja, odkar obstoji Zveza.

POROČILA.

Tajniško poročilo.

Zveza Orlov obstoja že štiri leta. Ustanovila se je dne 10. novembra 1907, ko je obstojalo 11 telovadnih odsekov. Danes po štirih letih je pa združeno v Z. O. 150 odsekov. Posebno je treba poudariti, da se je v zadnjem letu razvila naša organizacija jako močno po zeleni Štajerski. Na čelu pa stoji še vedno Kranjska. Združena je v Orlu vsa ogromna večina slovenske krščanske mladine. Predsedstvo Z. O. je imelo pretečeno leto 40 rednih tedenskih sej. Odbor Z. O. je pa imel eno sejo in sicer 25. maja 1911 na Bleškem otoku. — V pretečenem letu sta se vršila dva tehnična tečaja. Meseca junija se je vršil enodnevni, meseca novembra pa tridnevni tečaj. Oba tečaja je vodil Zvezini vaditeljski zbor. — V pretečenem letu je na novo pristopilo Z. O. 28 odsekov. Preminula sta dva odseka: Sv. Ivan pri Trstu, po dovršenju statistiki za leto 1911 pa smo izvedeli, da je preminul odsek v Z adobrovi v ljubljanski okolici. Bohinjska Bistrica ni preminula, kakor se je mislilo, ampak jo je jeseniški odsek poživil. V najnovejšem času je preminul odsek Bled, tako da bi bilo z današnjim dnem 148 odsekov v Zvezi. Iz-

ključil se je iz Z. O. odsek Cerkno na Goriškem. — Meseca avgusta se je udeležilo predsedstvo Z. O. katoliškega shoda v Olovcu po deputaciji. — 15. septembra 1911 se je ustanovila prva podzveza za Štajersko v Petrovčah. Vsi člani predsedstva so predavali pri raznih odsekih. Vsi važni sklepi so se naznanjali odsekom potom okrožnic. — Nadalje je Z. O. v pretečenem letu stopila v zvezo s češkimi Orli in s Sokolsko Zajednico v Splitu. Gotovo bomo pri prihodnjem občnem zboru v prijetnem položaju poročati o ustanovitvi slovanske orlovske organizacije.

Zveza s Čehi in Hrvati.

To leto je napravila naša organizacija važen korak naprej. Dobila je svojih zaveznikov izven slovenskih mej v širnem slovanskem svetu. Sklenila je tesne bratske stike s češkim Orлом in Hrvatsko Zajednico v Dalmaciji. Danes ne govorimo več samo o slovanskem Orlu, danes imamo že Slovanskega Orla. Češka organizacija šteje okrog 8000, hrvatska okrog 300 članov. Čehi imajo svoj lastni list »Orel«, ki se tiska v več tisoč izvodih in Hrvati svoj »Pravi Hrvatski Sokol«. Vsi ti listi se z našimi izmenjavajo, naše ideje in naša načela se krepe in naša skupna moč raste. Samoposebi je umevno, da se bodo te tri slovanske na krščanskem temelju stoječe telovadske organizacije še tesneje združile v eno samo Zvezo.

Blagajniško poročilo.

Dohodki od zadnjega občnega zbora, to je dne 27. novembra 1910 do danes, to je dne 3. decembra 1911, so znašali skupno 2212 K 70 vin., stroški pa 2371 K 81 vin., torej znaša primanjkljaj 159 K 11 vin.

Dohodki so bili sledeči:

Vstopnina javne telovadbe 338 K 88 v., darila 441 K, članarina 330 K 10 vin., vrnjejni potni stroški 80 K 80 vin., dvignjena glavica 561 K 57 vin., razni dohodki 10 K 80 v., obresti 9 K 18 vin., prehodni prejemki 6 K 62 vin., razglednice 200 K 70 vin., diplome 120 K, izkaznice 21 K 63 vin., kolki 80 K 3 v., odškodnina za sablje 10 K.

Stroški so:

Vrnitev dolga 107 K 52 vin., potni stroški 602 K 20 vin., znamke in ostale pis. potrebnosti 130 K 18 vin., naložena glavica 565 K 75 vin., nagrade 145 K, koračnice 40 kron, risba za diplome 220 K, godba pri javni telovadbi 126 K, zagrinjalo 76 K 90 vin., trombe 58 K 28 vin., razglednice 173 K 44 v., razni stroški 126 K 54 vin.

Zvezi Orlov so darovali v preteklem poslovnem letu sledeči gospodje: veletov. Karel Polak, deželni glavar pl. Šuklje, kat. Čadež, sem. podvodja Ferjančič, primarij dr. Derganc, župnik v pokoju Jarc, kan. Kajdiž, dr. Krek, sem. prof. dr. Janežič, dr.

J. Šusteršič, Viktor Steska, dr. Dermastija, prof. A. Kržič, Avg. Levičnik, gen. vik. Janez Flis, dr. Čekal, Bog. Remec, dr. F. Ušeničnik, dr. J. Lesar, St. Premrl, Jak. Tršan, P. Jane, dr. Pečjak, Evg. Legat, Ivan Šiška, F. Krhne, dr. Svetina, dr. Koren, dr. Pegan, J. Mlakar, župnik Brencce, A. Kalan in konzorcij »Madosti« del čistega dobička. Darovalcem izreče Zveza prisrčno zahvalo.

Zvezne tirjatve znašajo 893 K 6 vin., Zvezni dolgovi pa 1185 K 75 vin., torej presegajo dolgovi tirjatve za 292 K 69 vin.

Kolkov ima Zveza v zalogi 300.000, izkaznic 2000, diplom 1200 in 500 razglednic. Odseki se naprošajo, da pridno naročajo diplome in kolke, ker je to v prid njim samim.

V blagajnični knjigi vidimo, da nekateri odseki (posebno pa dva) še do danes kljub zelo pogostim opominom niso poravnali potnih stroškov. Taki odseki ovirajo redno delovanje. Zveza ima itak ravno pri potninah največ stroškov, celih 602 K 20 vin.! Od teh 600 K pa so ji vrnili odseki samo 80 K! To je nemarnost, ki jo je treba najodločneje ožigosati. Ravnotako malo se mnogi odseki brigajo za to, da bi plačali članarino. Ako bi se članarina redno plačevala, bi Zveza bila aktivna.

(V zadnji seji Z. O. se je sklenilo proti odsekom, ki zanemarijajo plačevanje članarine in druge obveznosti, nastrožje postopati.)

Poročilo o telovadskem delu.

Vršili so se telovadski tečaji pri vseh okrožjih z ozirom na javni nastop, ki je bil nameravan za letošnje leto. Obžalovati je, da se niso teh tečajev mnogi odseki tako udeleževali, kakor bi bilo želeli. Prireditelj je bilo veliko, povečini vse lepe in so rodile obilo lepega sadu. Nadalje se je vršil tečaj zadnje tri dni, kjer so se intenzivno predelale redovne vaje in nove proste vaje za leto 1912. Želi, da bi to ponesli načelniki domov in v tem smislu izvežbali telovadne vrste za vzoren nastop, ki bo najbrže prihodnje leto. Izdelal se bo letos tudi toli zaželjeni vežbovnik.

ŠTATISTIKA ZVEZE ORLOV.*

LJUBLJANA IN OKOLICA.

	Čl	U	M	P	p
1. Ljubljana:	90 (60),	50,	20,	20,	80
2. Št. Peter v Lj.:	72 (40),	26,	—,	1,	17
3. Moste-Selo:	20 (18),	15,	10,	—,	10
4. Hrušica:	14 (14),	11,	12,	6,	97
5. Vič:	26 (15),	14,	25,	5,	2
6. Brezovica:	30 (20),	25,	2,	—,	—
7. Dobrova:	21 (18),	16,	7,	12,	5
8. Ig:	22 (18),	10,	6,	2,	2
9. D. M. v Polju:	30 (18),	32,	24,	8,	80
10. Dol ob Savi:	22 (18),	13,	5,	2,	20
11. Št. Jakob:	22 (22),	20,	12,	10,	2
12. Sv. Helena:	28 (10),	28,	6,	2,	7

* Okrajšave: Čl = člani, v oklepaju () so telovadci, U = uniforme, M = „Mladost“, P = predavanja, p = podporni člani.

ZVEZA ORLOV.

Ljubljana in okolica	19:	630 (398),	363,	193,	195,	501
Gorenjsko	30:	755 (496),	473,	332,	99,	237
Notranjsko	19:	535 (348),	309,	319,	182,	403
Dolenjsko	28:	869 (615),	509,	270,	212,	258
Vipavsko	7:	86 (64),	43,	49,	32,	46
Kranjsko	103:	2875 (1921),	1697,	1163,	720,	1445
Goriško	27:	532 (365),	391,	125,	133,	156
Štajersko	18:	343 (232),	157,	114,	129,	133
Koroško	2:	— (—),	—,	—,	—,	—
150		3750 (2518),	2245,	1402,	982,	1734

Statistično je torej za leto 1911 v Zvezi Orlov izkazanih: **150** odsekov, **3750** članov, med temi **2518** telovadcev, **2245** uniform, **1402** »Mladosti«, **982** predavanj, **1734** podpornih članov.

Povprečno pride na en odsek: 25 članov, 16 telovadcev, 15 uniform, 9 »Mladosti«, 6 predavanj in 11 podpornih članov.

Statistike pa še nimamo od več novejših in še nekaterih drugih odsekov. Teh je 21, od teh je novejših nekako 11, ostali, ki niso poslali statistike, so najbrže več ali manj zaspali. Če računamo za teh 11 novih povprečno 275 članov, 176 telovadcev in 165 uniform, potem ima 150 v Zvezi Orlov združenih odsekov približno:

4025 članov, **2694** telovadcev, **2410** uniform, »Mladosti« **1402**, predavanj **982**, podpornih članov **1734**. (Glede »Mladosti«, predavanj in podpornih članov je treba namreč ostati pri številu, izkazanem po statistiki, ker novejši odseki se ne naročijo takoj na list, nimajo še nabranih podpornih članov in tudi najbrže ne izkazujejo še bogve kaj predavanj.)

PRIMERA Z LETOMA 1909 IN 1910.

Leta 1909:	2690 (1671),	767,	1237,	259,	677
Leta 1910:	3691 (2526),	1887,	1171,	661,	1521
Leta 1911:	4025 (2694),	2410,	1402,	982,	1734

V primeri z letom 1910 šteje torej Zveza več: članov **334**, telovadcev **168**, uniform **523**, »Mladosti« **231**, predavanj **321**, podpornih članov **213**. Zelo so, kakor se vidi, poskočila predavanja (259 — 661 — 982), največ zaradi tega, ker so se letos jako pridno razlagale naše brošure. — Odsekov je bilo leta 1909. 92, leta 1910. 127, leta 1911. 150, torej smo od leta 1909. na 1910. poskočili za 35, od leta 1910. na 1911. pa za 32 odsekov.

× × ×

Glede števila članov stoji na Kranjskem na prvem mestu Dolenjska (869, od teh 615 telovadcev, 509 uniformiranih), za njo Gorenjska (755, od teh 496 telovadcev, 473 uniformiranih), Ljubljana z okolico, h kateri je prišteta Preska, ker spada k okrožju Št. Vid (630 članov, od teh 398 telovadcev, uniformiranih 363), Notranjska (535 članov, od teh 348 telovadcev, uniformiranih 309), Vipavska, ki tvori v vsakem oziru posebno skupino (7 odsekov s 86 člani in 43 uniformiranci). Na Dolenjskem je bilo leta 1910. 20 odsekov, letos 28. Na Gorenjskem je bilo

lani odsekov 28, letos 30, v ljubljanski okolici lani 18, letos 19, na Notranjskem lani 17, letos 19, na Vipavskem lani 6, letos 7. Povprečno pa pride članov na en odsek: v Ljubljani in okolici 33, na Dolenjskem 31, na Notranjskem 28, na Gorenjskem 25, na Vipavskem 12.

Največ članov imajo odseki: Vrhnika (119), Ljubljana (90), Št. Vid (78), Mekinje (74), Št. Peter v Ljubljani (72), Sv. Križ pri Kostanjevici (65), Sostro (64), Škocijan pri Mokronogu (57), Loški potok (54), Domžale (45), Ribnica (42), Šmartno pri Litiji (42), Stranje (41), Dobropolje (41), Moravče (40), Št. Rupert (40), Selca (40), Komenda (39).

Največ telovadcev štejejo odseki: Ljubljana (60), Loški potok (53), Sostro (46), Sv. Križ pri Kostanjevici (45), Škocijan pri Mokronogu (45), Vrhnika (43), Št. Peter v Ljubljani (40), Domžale (37), Dobropolje (36), Mekinje (33), Šmartno pri Litiji (32), Idrija (32), Sv. Gregor (32).

Glede izobrazovalnega dela je bilo na Dolenjskem 212 predavanj, v ljubljanski okolici 195, na Notranjskem 182, na Gorenjskem 99, na Vipavskem 32. Povprečno pride predavanj na en odsek: v Ljubljani in okolici 10, na Notranjskem 9, na Dolenjskem 7—8, na Vipavskem 4—5, na Gorenjskem 3. Največ predavanj je bilo v odsekih: Šmartno pod Šmarno goro (52), Preska (52), Spodnji Logatec (52), Šmartno pri Litiji (52), Loški potok (40), Škocijan pri Mokronogu (25), Vrhnika (25), Vipava (22), Črni vrh (21), Idrija (20), Tržič (20), Ljubljana (20), Kamnik (15), Stari trg (13), Žiri (13), Dobrova (12), Sostro (12), Radeče (12), Vače (11), Horjul (10), Št. Jakob ob Savi (10), Koroška Bela (10), Škocijan pri Turjaku (10).

»Mladosti«, ki je v izobrazovalnem oziru za našo organizacijo največjega pomena, je relativno največ na Notranjskem (319; naročenih je nanjo precej več kot polovica vseh članov), potem na Gorenjskem (332, to je nekaj manj kot polovica vseh članov), na Vipavskem (49, nekaj manj kot polovica vseh članov), v ljubljanski okolici (193, to je nekaj manj kot ena tretjina vseh članov) in na Dolenjskem (270, to je slaba tretjina vseh članov).

× × ×

Goriška šteje 27 odsekov s 523 člani, od teh je 365 telovadcev, uniformiranih 391, »Mladosti« imajo odseki naročenih 125, predavanj se je vršilo 133, podpornih članov imajo goriški odseki 156.

Napredek glede odsekov je sledeči: l. 1910. je bilo na Goriškem 19 odsekov, torej se jih je do danes ustanovilo nanovo 8. — Kar se tiče članov, so najmočnejši odseki: Miren (62), Dornberg (60), Št. Ferjan (51), Kojsko (34), Batuje (30). — Kar se tiče telovadcev, jih štejejo največ: Miren

(50), Št. Ferjan (32), Dornberg (30), Kamnje (22), Branica (20), Otalež (20). — Predavanj se je vršilo največ: v Biljah (25), Batujah (16), Kamnju (14), Dornbergu (12), Št. Andrežu (10), Gabrijah (10). — Na »Mladost« je na Goriškem naročena ena četrtina vseh Orlov.

× × ×

Štajerska šteje 18 odsekov s 343 člani, od teh je 232 telovadcev, uniformiranih je 157, »Mladosti« je naročenih 114, predavanj se je vršilo 129, podpornih članov je 133. Leta 1910. je bilo na Štajerskem 12 odsekov, torej jih je 6 prirastlo.

Največ članov štejejo odseki: Trbovlje (48), Rajhenburg (45), Petrovče (38), Maribor (34), Št. Jurij ob Taboru (32), Št. Peter v Savinjski dolini (30). — Telovadcev je največ v odsekih: Petrovče (32), Rajhenburg (28), Trbovlje (24), Št. Peter v Sav. dol. (24), Maribor (24). — Predavanj se je vršilo največ v odsekih: Maribor (45), Št. Peter pri Medved. selu (25), Trbovlje (15), Šmarje pri Jelšah (10). — Na »Mladost« je naročena dobra tretjina vseh štajerskih Orlov, kar je treba zato še dosti pohvalno omenjati, ker so naši štajerski mladeniči tudi na izvrstni mladeniški list »Naš Dom« naročeni. — Sicer je statistika glede Štajerskega nekoliko nepopolna, ker se je ondi ravno v zadnjem času precej novih odsekov ustanovilo in ker manjka v statistiki Gradca, ki ima veliko članov.

× × ×

Splošno primerjanje med Orli v treh slovenskih pokrajinah kaže sledeče:

Članov pride povprečno na Kranjskem na vsak odsek 27, na Goriškem 19 do 20, na Štajerskem 19.

Telovadcev pride povprečno na Kranjskem na vsak odsek 18, na Goriškem 13 do 14, na Štajerskem 13.

Uniform pride povprečno na Kranjskem na vsak odsek 16, na Goriškem 14, na Štajerskem 8.

»Mladosti« pride povprečno na Kranjskem na vsak odsek 11, na Štajerskem 6, na Goriškem 4 do 5.

Predavanj se je vršilo povprečno na Kranjskem v vsakem odseku 7, na Štajerskem 7, na Goriškem 5.

Sklepi.

1. Potrđi se štajerska podzveza.
2. Udejstvi naj se podzveza za Goriško.
3. Kot podzveza za Kranjsko bo fungiralo predsedstvo Zveze v Ljubljani.
4. Potrđi se poslovnik za podzveze, ki ga je izdelal brat Ivan Podlesnik. (Poslovnik priobčujemo v tej številki.)
5. Podzvezam se prepusti, da aranžirajo večje pokrajinske prireditve, kakor se jim zdi umestno.

6. Okrožja, oziroma odseki naj Zvezi po možnosti že do novega leta naznanijo, kaj nameravajo leta 1912 prirediti večjega.

7. Meseca marca naj se vrši odborova seja Zveze, da se bo takoj sklenil defitivni načrt glede prireditev leta 1912.

8. Spomladi se vrši mladeniški tečaj v Ljubljani.

9. Zveza Orlov se izreče za veliko mladeniško manifestacijo leta 1912 v Ljubljani. Odseki naj se na to pripravijo.

10. Zveza naj bo primerno zastopana na mednarodnem evharističnem shodu leta 1912. na Dunaju.

11. Odseki se pozivljajo, da agitirajo za »Mladost« in naše brošure.

12. Poroča se, da bo 1. del telovadskega vežbovnika izšel že po novem letu. Na podlagi vežbovnika se bodo uvedle izkušnje za načelnike in vaditelje.

13. Priporoča se, da se skrbi za ugodno finančno stanje Zveze.

14. Predsedstvu se naroča, naj premišluje, kako nastaviti plačanega potovalnega učitelja za telovadbo.

Volitve.

Predsedstvo Zveze.

Dr. Lovro Pogačnik, predsednik; podpredsedniki: Ivan Podlesnik, Leopold Turšič, dr. A. Jehart, dr. J. Adlešič, Franc Kremžar, stud. med. M. Justin od »Danice«; tajnik Janko Hočevnar in njega namestnik Srečko Pavlin; blagajnik Ludovik Tomažič, dr. Mrhar pa njegov namestnik; odborniki: profesor Dolenc, dr. Mal, Stanko Mašič in Marko Natlačen in kot urednik »Mladosti« Franc Terseglav.

Zvezni vaditeljski zbor.

Vojteh Jeločnik, načelnik; podnačelniki: inž. Florian Božič, A. Jeločnik, I. Mrevlje, K. Čulk, Štefan Erman, Fr. Tršar od »Danice«, profesor Malner, Kržan, Dostal; Viktor Rozman kot zapisnikar.

Revizorji:

Dr. Tomažič, Fr. Krische, A. Volta.

Poslovnik za podzveze Orlov.

I. Splošna določila.

§ 1. Podzveza se glasi: »Podzveza Orlov za«.

§ 2. Podzveza zastopa Z. O. na, ter obsega vse telovadne odseke Orlov, ki imajo svoj sedež na

§ 3. Podzveza je razdeljena na sledeča okrožja:

§ 4. Sedež Podzveze je v

II. Delokrog Podzveze.

§ 5. Delo Podzveze se deli na organizatorično in tehnično.

a) Organizatorično delo.

§ 6. V delokrog Podzveze spada ustanavljanje in krajevna omejitvev okrožij.

§ 7. Podzveza potrdi izvolitev okrožnega predsednika in okrožnega načelnika.

§ 8. Podzveza skrbi, da se redno vršijo seje okrožnega odbora. Prepise sej pošiljajo okrožja Podzvezi.

§ 9. Podzveza oskrbi vsaj enkrat na leto revizijo okrožij. Revizorja, po potrebi tudi več revizorjev, določi odbor pri seji, ter posebej za vsako revizijo. Revizor poda pri prihodnji seji poročilo.

§ 10. Novoustanovljen odsek obstoja šele, ko ga potrdi Podzveza in prideli okrožju.

§ 11. Podzveza skrbi, da se izobraževalno delo po odsekih vrši v smislu navodil in določil Slovenske krščansko socialne zveze in Zveze Orlov. Dalje posreduje Podzveza pri S. K. S. Z. in Z. O. za tečaje in govornike.

§ 12. V lastnem delokrogu pa oskrbuje, vodi in nadzoruje Podzveza tisto izobraževalno delo, ki se tiče teorije telovadne vzgoje in vzgoje mladeničev za njihovo bodoče javno delovanje.

b) Tehnično delo.

§ 13. Podzveza vodi in nadzoruje notranje tehnično delo odsekov kot zastopnica Zveze Orlov.

§ 14. V lastnem delokrogu pa izbira in vzgojuje Podzvezin vaditeljski zbor, prireja in vodi Podzvezine javne nastope, telovadne tečaje itd.

§ 15. Podzveza dovoljuje javne nastope okrožij, javne telovadbe odsekov, ter vse one prireditve, ki segajo čez mejo odseka.

§ 16. Vse te prireditve je treba Podzvezi prijaviti najmanj 14 dni prej.

§ 17. K navedenim prireditvam pošilja Podzveza zastopnika po potrebi ter vzame po potrebi tudi prireditve v lastne roke.

III. Poslovanje Podzveze.

§ 18. Podzveza opravlja svoje posle po odboru in občnem zboru.

§ 19. Podzvezin odbor sestoji iz predsedstva in načelstva. Člani predsedstva so vsi predsedniki okrožij, člani načelstva pa vsi načelniki okrožij.

§ 20. Po potrebi pa more občni zbor Podzveze v predsedstvo, oziroma načelstvo izvoliti namesto imenovanih tudi druge sposobne člane.

§ 21. Ako je odbornik nujno zadržan, more okrožje k seji poslati tudi kakega drugega člana kot zastopnika.

§ 22. Odbor izvoli iz svoje srede predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika. Načelstvo pa načelnika, podnačelnika in zapisnikarja.

§ 23. Predsedstvo je vrhovno vodstvo Podzveze v vseh zadevah.

§ 24. Načelstvo rešuje tehnične zadeve in načelstveni sklepi glede javnih telovadb, tehničnih tečajev itd. so odvisni od potrditve predsedstva.

§ 25. Tekoče posle rešuje odbor v sejah.

§ 26. Seje so: 1. seje celotnega odbora, katerih se udeležujejo vsi člani odbora; 2. seje osrednjega vodstva, katerih se udeležujejo v § 22. navedeni funkcionarji; 3. seje načelstva.

§ 27. Pred sejo celotnega odbora pridejo vse zadeve, ki se tičejo cele Podzveze. Osrednje vodstvo rešuje zadeve posameznih okrožij in odsekov.

§ 28. Seje celotnega odbora se vršijo vsak drugi mesec in po potrebi na raznih krajih; seje osrednjega vodstva vsaki mesec; po potrebi skliče predsednik izredno sejo osrednjega vodstva, osrednje vodstvo pa izredno sejo celotnega vodstva.

§ 29. Seje vodi predsednik.

§ 30. Odbor sklepa veljavno z navadno večino. V važnih zadevah se na izredni sklep odbora glasuje z dvetretjinsko večino.

§ 31. Manj važne ter zelo nujne zadeve rešuje predsednik sam v sporazumu s tajnikom. Mora pa podati poročilo pri prihodnji seji.

§ 32. Seje vaditeljskega zbora se vrše vsak mesec.

§ 33. Udeležujejo se jih načelnik, člani vaditeljskega zbora in en član predsedstva. Sklepi in nasveti se predlože odborovi seji.

§ 34. Sejam predseduje načelnik.

§ 35. Občni zbor skliče Podzveza vsako leto pred občnim zborom Z. O. Zboru poda odbor in vaditeljski zbor poročilo ter se voli novi odbor.

§ 36. Občni zbor je sklepčen, ako se ga udeleži nad polovico vseh odsekov, ter sklepa z večino glasov.

§ 37. Za poravnavo rednih poslovnih stroškov plačuje vsak odsek Podzvezi letno

§ 38. Izredne stroške poravna prizadeti sproti.

IV. Razmerje do okrožij.

§ 39. Podzveza nadzoruje delo okrožij v organizatoričnem in tehničnem oziru.

§ 40. Podzveza potrdi izvolitev predsednika in načelnika okrožja, izvršuje nad okrožji organizatorične in tehnične revizije. Potrjuje načrte za javne prireditve in pregleduje zapisnike sej okrožnega odbora in vaditeljskega zbora.

IV. Razmerje Podzveze do Z. O.

§ 41. Podzveza je podrejena Zvezi v vseh skupnih zadevah Orlovske organizacije in je z njo v vedni zvezi.

§ 42. Podzvezin predsednik in načelnik sta člana Zvezinega predsedstva.

§ 43. Na občnem zboru Zveze poda predsednik Podzveze poročilo.

§ 44. Zveza občuje z odseki in okrožji potom Podzveze.

§ 45. V poravnavo stroškov poslovanja Zveze s Podzvezo plačuje zadnja letno . . .

V. Obveznost.

§ 46. Ta poslovnik je obvezen do prihodnjega občnega zbora.

Tujci in naša mladina.

Kdorkoli je stopil že kaj v svet in si ogledal tuje kraje in tuje dežele, še vsak je dal naši slovenski deželi spričevalo, da je ena izmed najlepših. Že angleški potopisci pravijo, da skorej ni lepše doline v Evropi, kakor je ona, ki se razprostira od Jesenic in še višje gori, pa tje noter do Ljubljane. In Gorenjsko imenujejo tujci avstrijsko Švico. Mi, ki doma živimo, se večkrat tega ne zavedamo. Človek, kar ima, ne zna ceniti, šele potem ko je izgubil, se zave, kaj je izgubil. Naši kraji so lepi in zdravi, njih lepoto boš šele prav začutil, če si po tuji zemlji hodil in se vračaš domov. Kje na svetu najdeš toliko različnosti in raznovrstnosti, kakor na tem malem kosu zemlje, koder prebivamo Slovenci. Visoke gore s svojimi romantičnimi jezери, svežim, rezkim gorskim zrakom, na jugu pa milo, mehko italijansko podnebje, koder raste vinska trta in južno sadje. Poleg visokih vrhov krasne doline, poleg starodavnih gozdov rodovitna žitna polja, poleg polja neskončno morje. Po pravici pravi Valentin Vodnik:

Kranjec, tvoja zemlja je zdrava,
za pridne nje lega najprava;
polje, vinograd, voda, morje,
ruda, kupčija, tebe rede!

Na naši zemlji je doma lepota, zdravje in poštenost. Zato pa tujci k nam radi zahajajo. Število tujcev, ki nas obiskujejo, postaja vedno večje. Prijetnost naših krajev, zdrava voda, čist zrak jih privabi k nam, da se tu pri nas odpočijejo, oddahnejo, in osvežijo svoje telo in svojo dušo.

Naši kraji še nimajo prav velike industrije s svojimi velikimi tovarnami, katerih dim in smrad, ki vso okolico okužuje, odvrta tujski promet proč v mirnejše in čistejše kraje. Občutljivi in razdraženi živci meščanov potrebujejo tihote, miru, počitka, raztresenosti v naravi. Zato se letoviščniki ogibljejo nemirnega, šumečega življenja po industrijskih krajih in si poiščejo miren kotiček v naših idiličnih vaseh, koder vlada cel ljubi božji dan mir in tihota.

Naš človek tudi ni vsiljiv, surov ali mrzek; tujim ljudem nasproti je gostoljuben, prijazen, ljubezniv, sam ne ve, s čim bi jim postregel, na kak način bi jim svojo prijaznost skazal. Če se tujec nanj obrne, smatra to za zaupljivost, katere se mora vrednega skazati. Slovenec ima večjidel tudi dobro

glavo. Tam, kjer je poštenje, je tudi zdravje telesno in dušno! Zato se tako hitro privadimo tujim jezikom, in prilagodimo tujim šegam in navadam. Naš človek tudi ne pozna narodne nestrpnosti in narodnega fanatizma. Kar je tega med nami, je umetno, ucepljeno, med nas zanešeno. Skorej bi rekli, da je naš človek v narodnem oziru preveč upogljiv in prijenljiv. Tudi narodna strpnost upliva na tujca, da se rajši naseli tam, kjer se mu v tem oziru ni bati izzivanja in nagajivosti.

So nekateri ljudje, ki mislijo, da je tujski promet za naše dežele škodljiv, da prenašajo tujci v naše kraje strupene bacile, iz mestnega življenja, ki se med našim ljudstvom razpasejo. Pravijo, da postajajo naši ljudje v takih krajih glede verskega življenja mlačni in hladni, da se širi med njimi razbrzdanost, poltenost in lahkoživost, da čimdalje bolj izginja tista znana slovenska priprostost in iskrenost, in se vriva med nje gosposka zoprnost in občutljiva nadutost. Kaj naj rečemo o tem? Mogoče, da je res tako, ni pa nikjer zapisano, da bi moralo biti tako in da se ne dado te morebitne posledice tujskega prometa odpraviti. Tujskega prometa ne bomo zavrli, to je gotovo in zato je treba, da naši ljudje pred morebitnimi slabimi posedicami se obvarujejo. Če boš vzbudil v naših ljudeh zmisel za zdravo, priprosto in pošteno kmečko življenje, če boš opozarjal naše ljudi na škodljive posledice nenravnega in protinaravnega življenja, bode naše ljudstvo kmalu na jasnem, kaj je na tujcih posnemanja vrednega in kaj ni.

Na drugi strani ima tudi tujski promet svoje dobre strani, katerih ne smemo prezreti. Tujci prineso v deželo veliko denarja. So dežele in mesta, katera skoraj samo od tujcev žive. Vzemimo mesta: Monako, Solnograd, Inomost, naša letovišča ob morju, Opatijo, Lovrano, Mali Lušinj, ali naša letovišča na Gorenjskem; koliko denarja puste tujci v teh krajih! Ti dohodki, ki jih prinaša tujski promet, niso majhni, in zato se vsaka dežela potrudi, da bi tujce privabila in jim prijetnejše in udobnejše prebivališče napravila. Pri občevanju s tujimi ljudmi, se otrese naš človek neke otroške plahosti, ki se ga drži in se priuču finejšemu in umernejšemu obnašanju, ki ga na tujcu opazimo. Tista neokretnost in okornost, katera se nas drži, gine tam, kjer je živahen tujski promet, kakor sneg. Pri občevanju s tujci pa se naš človek tudi precej izobrazí in odpro se mu oči tudi za marsikaj dobrega. Od Laha in Čeha se nauči naš človek industrialne in trgovske spretnosti, od Nemca žilavosti in odločnosti.

Tujski promet ima torej tudi dosti dobrih strani in se, kakor rečeno, tudi ne da ustaviti. S kitajskim zidom ne moremo svoje dežele obdati. Pač pa treba, da gojimo,

čimbolj se naša dežela svetu odpira, svoje stare domače čednosti: vernost in poštenost. Tujci hodijo radi k nam tudi zato, ker se na poštenega Kranjca vsak lahko zanese in je prijetno med našimi ljudmi bivati, koder so še neizkvarjeni. Zato pa je našim krščansko organiziranim mladeničem priporočati, da se drže poštenih izporečil svojih prednikov. Pustimo gostilniško življenje, ponočno razgrajanje, onečaščenje nedelje, vse, kar napravi marsikaterega našega fanta tako silno zoprnega! Tujec naj odnese iz naše dežele lepe spomine na delavno in trezno ljudstvo. S tem bomo sloves slovenskega naroda povzdignili. Kakor se zadnje čase bere, po mnogih krajih naše domovine slejkoprej vlada frakelj, ta najhujši sovražnik našega ljudstva. Krščanska mladina naj zanese idejo vzdržnosti v zadnjo slovensko bajto. V gostilni jo naš fant vedno izkupi. Posledice so: zapor, škandali, ki se po listih na dolgo in široko obravnavajo, družinska nesreča, Amerika! Orli, na noge v boj za staro slovensko poštenje proti alkoholu, nravni podivjanosti in sirovosti!

F. Krh né.

Ker je to zadnja številka tekočega letnika, opozarjamo še enkrat č. naročnike, da naj se odzovejo našemu klicu in poravnajo naročnino za leto 1911. Vsi, kateri še niste poravnali naročnine, storite isto takoj!

Uprava.

Iz nemškega Gradca.

Naš Orel v nemškem Gradcu sicer nima na razpolago prostorne telovadnice in potrebnega telovadnega orodja, a vkljub temu korajžno gre naprej in si danes zabilježi lahko že nekatere uspehe. Eno je, kar moramo tudi mi pribiti: Odkar smo se fantje iz »Kresa« zdužili v Orlu, gre vse lepše naprej. Bratska vez in pa zavest, da smo tudi mi nekaj v našem društvu, je storila, da se je naša četa od dne do dne množila. Pošten fant se nam ne pridruži zato, ker morebiti najde tu svoje sodomačine; saj ni morda v nobenem odseku združenih toliko fantov iz raznih krajev domovine kakor pri nas. Druži nas vsa tista bratska vez, ki je razdrla kranjsko, štajersko in koroško mejo, zavest, da smo vsi pošteni slovenski fantje. — Vedno smo nameravali prirediti tu en telovadni nastop in smo se že naučili proste ter sabljaške vaje. Ker pa nam ni bilo mogoče dobiti primernih prostorov se nam ta želja ni izpolnila.

Odslej se gibljemo v danih razmerah. V jeseni nas je naš bivši predsednik brat phil. Puntar vodil eno nedeljo na graško univerzo ter nam razkazal in razložil pomen te velike stavbe do zadnega kota. Nekaj novega je bilo, ko smo hodili slovenski Orli po graških akademskih hodnikih, ker vlada svobodomislono nemško burševstvo; za nas pa važno zato, ker bomo lahko rekli kadar se razkropimo po domovini, da smo bili že v Gradcu na univerzi. — V letošnjem letu je bil v Gradcu velik boj med krščanskimi in »rdečimi« mizarji. Do 30 Orlov se je boja v prvih vrstah udeleževalo in s tem mnogo pripomoglo krščanski stvari do zmage. Po končanem boju je bil pri nas dr. Krek in nas je spodbujal k socialni izobrazbi. In tedaj smo pričeli z našimi sestanki. Ti sestanki so zelo dobro obiskani in so tako zanimivo važni, da jih ne bo nobeden pozabil. Vodi

jih br. phil. Puntar, kateri nam socialno vprašanje temeljito razlaga. V torek dne 27. novembra se je vršil izredni občni zbor Orla. Izvoliti nam je bilo novega predsednika, ker br. phil. Puntar je sedaj preobložen z študijami. Za nas je bil to hud udarec. Tolaži nas to, da bo isti še nadalje vodil naše sestanke in pa to, da smo dobili v br. iur. L. Krambergerju vrednega naslednika. Ta večer se je sklenilo, naročiti 30 »Društvenih koledarčkov« in pridno agitirati za »Mladost«. Nazadnje pa smo se zmenili, da se na Marijin praznik dne 8. decembra udeležimo skupno sv. obhajila z našimi znaki. Izmed 40 navzočih je bil samo eden proti temu.

Če bi stopil prijatelj, na minuli praznik v Marijino cerkev č. o. Lazaristov, videl bi veliko četo 50 samih krepkih, zdravih fantov, katerim je žarelo lice od veselja, — zdelo se jim je, da so doma. Prišel je siv starček Poljak, ki je že mnogo sveta poskusil in vprašal je začuden, kaj pomeni to, kaj so to za eni fantje s temi lepimi znaki. In ko je dobil odgovor: »To so slovenski Orli, ki izpolnjujejo svojo versko dolžnost«, je moč vzkliknil vesel: »Vaše ljudstvo je zdravo. Tak narod ima bodočnost!« Po svetem obhajilu smo pa naprosili vč. g. dr. A. Zdešarja, naj pride popoldne v naše društvo. In tako je bilo. Ob štirih smo se zbrali v skromni kapelici v naši slovenski hiši sami fantje, nobenega ni manjkalo. In zapeli smo iz polnih prsi: »Tebi Marija, o mati premila, fantje ponižno darimo srce«. Pesem je prišla od srca in šla je v srca, na licih naših korenjakov pa so se svetile solze veselja. G. dr. Zdešar je imel nato krasen govor, v katerem nas je navduševal k delu in vztrajnosti. Potem so bile pa pete litanije. Nazadnje smo pa še eno usekali in slednjic se razšli s zavestjo, da je bil to naš fantovski dan, kakoršnih smo še malo doživeli.

Nimamo še pisanih krojev, ne finih telovadcev, da bi se postavili. Ali, če bomo iz tujine domov prinesli zavedno, pošteno slovensko srce, to bo naš ponos. In za tem gremo!

Odseki.

Loški potok. Zime se boji vsako leto naš Orel, pa ne radi snega ali zametov in mraza, marveč ker zimski čas skoroda preneha naš odsek. Poletijo nam skoro vsi Orli tja v tujino v Slavonijo, v Rumunijo in drugam. Od 51 članov odseka je letos ostalo le šest telovadcev. Kadar se snidemo, je kar skoraj žalostno, ko od tako lepe čete se nas sestane komaj za en štiristop. Pa še nobenkrat se ni tako vse pobralo od doma kot letos. Telovadno uro imamo seveda vsak teden — skušamo pridobiti novih fantov, ker sedaj jih bo lažje »muštrati« kot novince, kakor pri polni četi.

Ajdovščina. Umrl je dne 4. t. m. v Ajdovščini br. Ivan Bajc po sedemmesečni mučni bolezni. Bil je neustrašen član Orla, vzoren in blag mladenič 16 let. Iztrgala ga je neizprosna smrt iz naših vrst v najlepšem cvetju mladosti. Mi mu bomo ohranili hvaležen spomin!

Okrožja.

Jesenice. Okrožna seja se je vršila dne 5. novembra. Udeležba je bila nezadovoljna. Odsek na Bledu je prominul. Misel na ustanovitev tel. odseka v Gorjah se opusti za nekaj časa. Mesto okrožnega tajnika Karela Čuka se do prihodnjega občnega zbora ne voli noben tajnik, ker bo opravljal tajniške posle tajnikov namestnik M. Žbontar.

Idrija. Seja se je vršila v Idriji dne 19. novembra. Okrožna prireditelj v Zireh izkazuje primanjkljaj, ker okrajno glavarstvo ni dopustilo srečolova. Odsekom so se razposlala revizijska poročila v prepisih. Iz poročil zastopnikov posameznih odsekov povzamemo, da vlada v nekaterih odsekih premalo navdušenja za izobraževalne večere. Odseke se opozori na praznik 8. decembra in se priporoči, da stopijo ta dan Orli k skupnemu sv. obhajilu.